

دَ تَمْهِيْدُ اِيْمَانِ دَهْ مَصْنُفٍ مُخْتَصَرِ تَعَارُفٍ

دَ تَحْوَارِ لَسْمِ صَدْيِ مَجْدِدِ اِ عَلِي حَضْرَتِ عَظِيْمِ الْبَرَكْتِ
الْعَلَامَةِ شَاهِ اِحْمَدِ رَضَا خَانِ رَحْمَةِ اللّٰهِ عَلَيْهِ هَفْهَ مَبَارَكِ هَسْتِي
دَهْ چَهْ دَ حَقِّ پَهْ رَنْزِ اِيْ دَ بَا طَلِ تَوْرَے تِيْرَے خْتِمَے كِرِي دِي اِ
دِ دِيْنِ اِ دَ مَذْهَبِ دَشْمِنَا بُوْلَهْ لَكِهْ دَ آسْمَانِ تَنْدَرِ جَوْرِ شَوْے دَے
اِ وِچَهْ كَوْمِ خَا تْے كِنَبَهْ نَے دَ مَذْهَبِ دَشْمِنِيْ اِ دَلِيْدَهْ دَهْفَے دَ فَوْ
بَهْ نَے كَوْلَهْ اِ دَ مَسْلَمَانَا نُو دَ مَعَامَلَاتُو اِ دَ بَدْعَاتُو اِ وِرْدِ اِ جَوْنُو
اِ صِلَاحَے اِ دَ كِرِهْ اِ دَ دِيْرِ خَلْقِے دَ بَدْعَتُو نِقِ، دَسْمُوْنُو، اِ
رَوَا جَوْنُو نَهْ پَهْ سَمَهْ لَارِ وَا نِ كِرَلِ۔ اِ پَهْ عَرَبُو اِ وِ مَجْمُو كِنَبَهْ پَهْ
بَنُو صِفَا تَوْ سَرَهْ يَادِ شَوْ، دَ صَوْمَا دِ مَكِے مَعْظَمَے اِ دَ مَدِيْنَهْ مَنُوْرَے
جِيْنَدِ عِلْمَا، كِرَامُو دَرْتَهْ پَهْ بَنَهْ نَظَرِ سَرَهْ اِ دَ كِنَلِ اِ دَ مَشْرَقِ مَغْرَبِ
عِلْمَا دَ دَے كَارِ قَامُو پَهْ وِجَهْ دَ تَحْوَارِ لَسْمِ صَدْيِ دَ پَارَهْ يُو مَجْدِدِ
تَسْلِيْمِ كِرُو، دَ نَے چَهْ دَ اِسْلَامِ اِ دَ مَذْهَبِ هَفْهَ خْتِمِ شَوْي اِ حَكَامِ
اِ دَ خَلْقُوْنَهْ پَاتَے شَوْي طَرِيْقَے يِے بِيَا ژُوْنَدَے كِرَے اِ دَ حَقَا وِ
دَ مَذْهَبِ دَ پَارَهْ نَے مَقَابِلَهْ اِ دَ كِرِهْ چَهْ بَا طَلِ دَرْتَهْ تِيْنِكِ نَشُوْلِ
اِ دَ هَرِ خَلْقِ نَهْ يِے بَدْعَتُوْنَهْ، رَوَا جَوْنُو خْتِمِ كِرَلِ اِ دَ اِ حَكْمَا اِسْلَامِ

تَجْدِيْدِ نَے اِ وِ كِرُو، اِ وِ دَ خَلْقُو دَ نِيُوِيْ مَعَامَلَاتِے دَ شَرِيْعَتِ بَرَابَرِ
كِرَلِ، دَ دُوِيْ دَ مَبَارَكِ تَقْسِيْفِ قَا وِ كِرُو صُوِيَهْ نَهْ مَعْلُوْمِيْ پَرِي۔
چَهْ دَے دُنْيَا كِنَبَهْ يُو بَا طَلِ مَنَهْ دَے پَرِي نَبَهْ بَلَكِهْ دَ هَفْے مَقَابِلَهْ نَے
كِرَے دَهْ اِ وِ دَ خَلْقِ عِلْمِ اِ دَ مَذْهَبِيْ نِيْرَتِ پَهْ ذَرِيْعَهْ سَرْمَے هَفْهَ
بَا طَلُو لَهْ شَكْسْتِ وِ كِرُو، دَدَهْ پَهْ زَمَانَهْ كِنَبَهْ دَا سَے بَعْدِ سِيْمِيْنِ
لِبَاسِ كِنَبَهْ دَ مَذْهَبِ دِ بَنِيْمَانِ مَوْجُوْدُو، چَهْ ظَا هَرُے دَ اِسْلَامِ
نَوْمِ اِ غَسْتُو، اِ وِ خَلْقُو تَسَے وِيْلِ چَهْ مَوْجُوْدَهْ دَ مَذْهَبِ خَدْمَتِ
كِرُو، لِيَكِنِ چَهْ اِ عَلِي حَضْرَتِ عَظِيْمِ الْبَرَكْتِ شَاهِ اِحْمَدِ رَضَا خَانِ عَلَيْهِ رَحْمَةُ
دَهْفُوِيْ نَاسِدِ وِ خِيَا لَاتُو اِ وِ دَهْفُوِيْ پَهْ حَقِيْقَتِ بَانْدَے خَبَرِ
شَوْ، نُو سَمْدِ سَتِي نَے خَبَرِ كِرَلِ چَهْ تَسَا سُوْدَا اِ دَ رِ خَطَا دَهْ پَهْ سَمَهْ لَارِ
شِيْ، پَهْ هَفْهَ دِ بَنِيْمَانُو كِنَبَهْ بَعْدِ كَفْرِيَهْ عَقَا نْدِ اِ وِ كَفْرِيَهْ خَبَرِے مَوْجُوْدِے
وِے دَا عَلِي حَضْرَتِ دَا خِيَا لِ وِ وِچَهْ دُوِيْ بَهْ دَا غَلَطِ اِ وِ كَفْرِيَهْ
خَبَرِے پَرِي وِ دِي اِ وِ صَحِيْحِ بَهْ شِيْ لِيَكِنِ هَفُوِيْ سَرَهْ دَ عِلْمِ نَهْ دَغِ
كَفْرِيَهْ خَبَرِ وِ بَانْدَے كَلَكِ دُو، اِ عَلَے حَضْرَتِ پُوْ هُ شُو چَهْ دُوِيْ دَ
خَلْقِ عَقَا نْدِ وِ فَا سِدِ وِ خِيَا لَاتُو اِ وِ كَفْرِيَهْ خَبَرِ وِ نَهْ نَهْ اِ وِ پَرِي اِ وِ
دَهْ مَكْمَلِ يَقِيْنِ پِيْدَا شُو لُو، نُو دَ كَفْرِ فِتْوَا يِے پَهْ هَفُوِيْ وِ كِرِهْ اِ
بِيَا تْے هَفْهَ فِتْوَا يِے دِ مَكِے مَعْظَمَے اِ دَ مَدِيْنَهْ مَنُوْرَے دَ غِيْرَهْ عِلْمَا، تَدِ
پِيْشِ كِرِهْ، تُو لُو تَسْلِيْمِ كِرِهْ چَهْ دَے فِتْوَا يِے كِنَبَهْ خَهْ غَلَطِيْ نَشْتَهْ اِ
كِهْ كُوْكِ دَ دَے فِتْوَا يِے مُخَا لَفِ دِي اِ دَا عَقَا نْدِ اِ وِ خَبَرِے چَا كِنَبَهْ

دی، نو دھغہ پر رشتیا کا فردی، نو د حرمینو طیبینو علماء کرامو
دھغہ د فتویٰ تائید اوکړو۔ اعلیٰ حضرت عظیم البرکت چہا د
کو مو کفر یہ عقائد ورونه اوکړل، د هغه بعض خبرے
مبثت نمونہ خردار پیش کوم۔

(۱) قاسمی گروپ د خاتم النبیین نه انکار اوکړو، دوی ور له بیا بیا
خبره اړے وړکړو، خو چه یقین ے پیدا شو، چه خپله خبره
باند ے کلک ولاړه ے، نو لکه د قادیانانو په هغه د کفر حکم
اوکړو او دغه فتویٰ د کفر د حرمین شریفین علماء و هم قبول کړه۔
(۲) اسماعیلی گروپ او خلیلی اوشیدی گروپ د امکان کذب
په یو کفریه عقیده ایمان را وړو او د الله په ذات ے
حمله اوکړه، دوی ے هم خبردار کړل، لیکن چه یقین ے
راغے چه خپله عقیده ے نه نه اوړی، نو د کفر فتویٰ ے
پر ے او لکوله او دغه فتویٰ هم حرمین شریفین جید علماء
منظورہ کړه۔

(۳) همدارنگه اشرفی گروپ په دے خاره اوزیان کښه مبتلا
(۴) اشرفی گروپ او دده نور و حلیفانو د امت اعمال د پیغمبر
سړه برا بر کړل، او دا عقیده ے لرله چه د امت اعمال
د پیغمبر د اعمالو سره برابر دی بلکه کله کله زیاتیر ی، هم د
د دوی هم دا حشر وشو، په دے کفر کښه ذکر یا گروپ هم

شامل وو

(۵) دشیعہ روا قضویے سخت رد اوکړو چه مثال ے نشی پیدا کید۔
(۶) د قادیانیت لامثال تردید ے اوکړو چه خلق اوس هم د هغه د
تعلیماتو د لاند ے د قادیانانو تردید کوی، او د هغه د بنود
شود د لابلو په رنرا کښه خپل خان د قادیانیت د کفر نه بچ
(۷) د اسے اشرفی گروپ او نور د لواحقینو ے د حضور اکرم صلی
الله علیہ وسلم د علم نه انکار اوکړو په هغوی ے سخت
ردونه اوکړل چه ټول ے لاجواب کړل۔

(۸) دیوبندی گروپ د حضور اکرم صلی الله علیہ وسلم د صفاتو نه
انکار اوکړو، او د انبیا کرام په شان کښه ے د تنقیص خبره
اوکړه، او سردار دوجهان صلی الله علیہ وسلم په شان کښه ے
هم گستاخانه الفاظ استعمال کړل، شاه احمد رضا خان علیہ الرحمه
د دے ټولو باطلو مقابلہ اوکړه، اولیقین دده پیدا شو، چه
دوی خپله خبره ے نه نه اوړی نو مجبور ے پر ے د کفر حکم
اوکړو چه هیچا د هغه فتویٰ جواب او نکړه شو او دده
د فتویٰ په وجه په ټوله دنیا کښه رسوا شول چه خلق ورسره
تعلقات هم ختم کړل۔

ملک العلماء مولانا ظفر الدین بهاری رحمۃ اللہ علیہ د علی حضرت
تصنیفات راجع کړی دی او مستقل کتاب ے د هغه په نومو

دک کرے دے، چہ دہے نوم الجمل المعدد لتالیفات
المجدد یعنی دا علی حضرت د تصنیفات تو بحث ہم دلنہ اجمالاً بیان
شوے دے، (اداجمال طریقے سوئے ۳۵۰ کتابوںہ شمار کری دی۔
امام اہل سنت اعلیٰ حضرت پہ پنچوس علمونو (وفتونو کہنے کتابوںہ
لیکلی دی، (وداحیاء، (وتجدید دین کارنامہ (اداکریدہ، د
ہے حسب ذیل اجمالاً بحث شوے دے۔

علم عقائد کہنے	۳ تصانیف کریدی	علم تصوف کہنے	۳ تصانیف کریدی
کلام	۱۷	سلوک	۲
تفسیر	۷	اخلاق	۱
تجوید	۲	ادب	۶
رسم الخط قرآن مجید	۷	لغت	۲
حدیث	۱۱	تاریخ	۳
اصول حدیث	۲	مناظرہ	۱۸
فضائل مناقب	۳۱	تکسیر	۱
ازکار	۵	علم الوفق	۱
ترویج ترویج	۱	جفر	۳
سیر	۳	توقیت	۴
فقہ	۱۵۰	ریاضی ہند	۴
اصول فقہ	۹	صنیات	۳

تصانیف	۱	رد نواصب	۱	تصانیف
حساب	۱	رد منسقة	۷	۷
ارثماطیقی	۳	رد تفسیہ	۷	۷
چہرہ مقابلہ	۱	رد متصوفہ باطلہ	۲	۲
تنجیم	۱	مسائل شتی	۵	۵
رد صنود	۱	مطبوعہ تصانیف	۱۱۳	۱۱۳ پور دی
رد آریہ	۲	صبیضہ	۱۶۸	۱۶۸
رد نصداری	۳	مسودہ	۵۴	۵۴
رد نیچویہ	۷	نا تمام	۱۶	۱۶
رد ندوہ	۱۷	چہ کوم و رک شوی دی	۲	۲
رد قادیانیہ	۶	عربی ژبہ کہنے		
رد اسماعیل دہلوی	۱۰	۱۰ کتابوں دی		
رد نانوتوی	۱۱	فارسی ژبہ کہنے		
رد گنگوہی	۲۵	۲۷ کتابوں دی		
رد تھانوی	۹	۲۲۳ کہنے		
رد نذیر حسین	۶	دا طریقہ اوتصانیف ہم پہ طریقہ		
رد غیر مقلدین	۲۶	اجمال سرہ بیان شوی مختصر تفصیل		
رد وہابیہ	۷۶	دیارہ د مولانا صاحب مذکور کتاب		
رد روانفن	۴	الجمل المعدد اول ذہ آخر پور او گوری		
		صفحے ۳۲ دی		

اعلیٰ حضرت بریلوی دامت برکاتہم دوسرہ تصانیف پہ مختلفو
 مسئلو کینے لیکلی دی چه خلق کے تیرے نہ رفراتہ راو سیتلی دی۔
 واقعی خبرہ دادہ چه د مجدد ذمہ داری کے پورہ کریدہ لکہ خٹکے
 چه حضور اکرم صلی اللہ علیہ وسلم د مجدد پہ حقل فرما شیلی دی،
 ان اللہ یبعث لہذا الامۃ علواً مسلماً کلم ماۃ سنۃ
 من بعدہا دینہا۔

اللہ پاک را لہری پیہ سردھر سلوکالو باندے د امت لہ
 دل سے یوہستی چه نوی کوی بہ دوی تہ د دین پاتے شوی احکام
 یعنی چه خلق پرے د غفلت اوستی دوجے نہ عمل پرینجے دی، او
 د دین ہفہ احکام او اعمال زارہ شوی دی، نو د مجدد د اکازنامہ
 وہ چه ہفہ نوی کوی او دنیا کینے د تجدید او احیاء دین کو د
 داسے ادا کوی چه قولہ دنیائے او منی چه د دے صدی د
 پارہ د مجدد حیثیت لوی لکہ اعلیٰ حضرت شاہ احمد رضا بریلوی
 قدس سرہ د تجدید و احیاء دین حیثیت ہرچا، منے وہ، او د
 مشرق، مغرب، جنوب او شمال قول علماء پہ اتفاق سرہ دوی تہ
 د مجدد خطبات کرے وہ، خصوصاً د مکے معلیٰ (مدینہ منورہ)
 مشہور او عزتمند و علماء ہم اقرار کرے وہ، او د دوی پہ مجدد ولی
 پہ ہم فتویٰ در کرے وہ۔ الاحاش و کلاہفہ خلق ترے مخالف
 و و چه کو مو د دین او مذہب ہنکارہ دشمنی شروع کرے وہ۔

امام شاہ احمد رضا خان بریلوی د علمیت دیرہ لویہ مرتبہ
 لولہ، پہ دے بیان باندے، مولانا ابوالصالح محمد فیض احمد اوسی
 یو کتاب بیکلے دے نوم کے امام احمد رضا اور علم حدیث صفحات کے
 ۸۸ دی۔ مطالعہ کے دیرہ ضروری وہ۔ شاہ احمد رضا خان
 بریلوی رحمۃ اللہ علیہ نعتیہ کلام ہم دیر مقبول دے او دیر شہرت
 لوی، ددی پہ حقلہ شاعر لکھندی یو کتاب بیکلے دے چه نوم کے
 تاریخ نعت گوئی میں حضرت رضا بریلوی کا منصب“ د اکا بونہ
 د مرکزی مجلس رضا لاہور نہ شائع شویدی او مفت کے غونبیتے
 شئی، د دوی نعتیہ کلام د دوی د مبارک تصنیف حدائق بخشش
 نہ اندازہ لگی چه دے دخت سر کے غالب او داغ غوندے
 د اردو ادیب شاعران حیران کبری دی، او قول درتہ گو تہ پہ خولہ
 نیولی ناست وہ، د دے د پارہ د حدائق بخشش کتل دیر ضروری
 دی، او د اردو نعت خوانانو د پارہ ضروری کتاب دے۔ د
 قرآن مجید د ترجمے پہ حقلہ کہ او گورد، نو پہ ہر عالم او ہر مترجم
 باندے لویہ مرتبہ حاصلہ کرے وہ چه مقابل کینے د اشراف علی
 تھانوی او د محمود حسن (و د شاہ عبد القادر وغیرہ ترجمے کا لعدم
 دی، چه د دوی پہ توجہ کینے دیرے غلطی را علی دی، او د ادب
 لحاظ کے ہم نہ دے کہے، او لغت تہ نے ہم نہ دی کتلی، او د
 اعلیٰ حضرت ترجمہ ادب (و احتیاط پہ میدان کینے دیرہ لویہ

موتبہ لری، اوڈ ہر قسم غلطی نہ پاکہ ترجمہ دہ، صرف دے دے
 ترجمے دے محاسن اور خوبو کہنے پیر و علما و تصانیف لیکھی دی، او
 داٹے ثابتہ کرے دہ چہ ترجمہ حقیقت کہنے دا اعلیٰ حضرت ترجمہ
 دہ، او باقی دے دے پہ نسبت سرہ ہینج نہ دی، ددہ دے ترجمے پہ صفت
 او محاسن کہنے ملک شیر محمد خان اعوان کتاب لیکل دے ۵۶ صفحات
 لے دی۔ نوم لے محامن کنز الایمان دے، بل تصنیف حضرت العلاء
 مولانا غلام رسول سعیدی لیکل دے، نوم لے فیائے کنز الایمان
 دے (۲۷) صفحے دی، مطالعہ لے ضروری دہ، چہ دا اعلیٰ حضرت
 بریلوی رحمۃ اللہ علیہ د شخصیت ادھستی قدر و اوضح شی، چہ دے
 خوبہ بلند پایہ عالم دو، او دے د علم سرہ پیر طریقت ہم دو او د
 تصوف کہنے لے ہم دیر تصانیف کری دی لکہ ٹھکنے تیر شول،
 حاصل دادے چہ اللہ تعالیٰ اعلیٰ حضرت لہ علم ظاہری باطنی
 در کرے دے، اوڈ زہرہ لے لرو، کدین اوڈ مذہب
 پہ حقلہ پکینے نوٹے غیرت پرورت دو، او زہرہ لے د محمد
 صلوات اللہ علیہ وسلم پہ مینہ او محبت سرہ دنہا وو، د پیر محبت
 د پترے پہ سر و مال قربان وو اوڈ حضور اکرم صلی اللہ علیہ
 وسلم پہ شان کہنے لے گستاخی اوڈ نقصان خبرے نشوے
 برداشت کولے۔ مرد میدان دو، بزرگ شخصیت دو،
 مونبرہ ہم دا سوال کوو، چہ اللہ پاک مونبر لہ د دہ

پہ شان علمیت محبت او اخلاق بزرگی تصوف او غیرت
 ایمانی را کری، او اللہ د دہ پہ برکت اوڈ خپلو نور
 اولیاؤ پہ برکت باندے زمونہ دے دے خوب مذہب (صدا
 او کری، او دے دے مذہب د خدمت کولو توفیق د اللہ
 تعالیٰ را کری۔ آمین فقط، والسلام۔

خورشید احمد شاہد القادری